

# NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: József 5—33. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
**EMBER KÁROLY**  
KIADÓTULAJDONOS:  
**SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT**

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat Igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

## A végrehajtás.

Az elemi népiskolában a gazdasági ismereteknek beható oktatása tárgyában kiadott tanterv és a végrehajtási utasítást tartalmazó 6608/VII. számú körrendelettel ohajtunk foglalkozni. Tény, hogy az idők a népiskolai oktatás és nevelés gyakorlatiasabbá tevését sürgetik. Ez összefügg a népiskola jelentőségének fokozottabb fölismerésével. Amely állam az állami élet teljes kifejlesztésének és a boldogabb nemzeti életnek a korszerű életigények kielégítésében ismeri fel alapját, az a népnevelés fontosságát, fejlődésének szükségességét szemelől nem tévesztheti. Alsóbbfokú intézmény a köznevelés iskolái között a népiskola, de mert a népműveltségnek alapjait rakja, lelkiismeretes népművelő munkája fontosságban föltötte áll bármely iskolának. Ezzel csak azt akarjuk kijelenteni, hogy a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium igen bölcsen ismerte fel a hazai népoktatás korszerű kiépítésének munkáját, mikor arra gondolt, hogy népiskoláinkat azzal hozza közelebb a nemzeti élet felé, hogy mint elsősorban mezőgazdasági államban az elemi iskolai gazdasági oktatást emeli oly fokra, amint a nemzeti élet korszerű igényei követelik.

Erre a célra kiadott tanterv bőségesen előírja a III—IV. osztály részére az elméleti és gyakorlati anyagot és a tanterv végrehajtásához kiadott utasítás életrevaló körültekintéssel állapítja meg az iskolai hatóságok teendőit, hogy már az 1918—19. tanévtől kezdődőleg a népiskolák megkezdhesék a többtermelés-hez fűződő nagy nemzeti feladatok betöltését.

És ez a legfontosabb, hogy az iskolák megkezdni és minél intenzívebben betölteni tudják minél előbb e tekintetben feladataikat, hogy tényleg megvalósuljon az elv: *«gazdasági munkára munka által kell nevelni».*

Az iskolai helyi hatóságok, az iskolaszékek a tanítási év kezdete előtt foglalkozzanak behatóan a végrehajtást tartalmazó «körrendelet» utasításaival. Az iskolák tanítói terjesszék elő, mint előadók, hogy a rendeletben vázolt lehetőségek melyik módja érvényesíthető leggyorsabban a gazdasági oktatás tantervi anyagának feldolgozására községüknek, mint gazdálkodási területnek igényei szerint, mert a gazdasági elméleti és gyakorlati oktatásnak «a helyi viszonyok szolgálatában kell állania».

Ezt pedig a tanító az iskolaszéknek ahhoz érto tagjaival egyértelműleg határozhatja meg, hogy a

község mint gazdasági terület, mely a gazdálkodási *főirányt szolgálja* s így az iskolának elméleti és gyakorlati gazdasági oktatása hogyan szegődjék ezen gazdasági ág vagy ágak kifejlesztésének, mélyítésének, gazdaságosabbá tevésének munkájába? Mert a tanterv, amint említettük, úgy az elméleti, mint a gyakorlati oktatás anyagát igen bőven szabja meg, annyira, hogy a heti két óra alatt azt a teljes egészében feldolgozni képtelenség volna. Azonban ne feledjük, hogy a tanterv az összes hazai iskolákra tekintett akkor, midőn oly részletes anyagot állított be minden e hazában érvényesülő gazdasági ág oktatásához.

Ezért szükséges, hogy a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket sürgősen megtegye a tanító és az iskolaszék egyaránt, mert csak így várható, hogy a száraz és értéktelen pusztá elméleti oktatás helyébe végre-valahára a gazdasági és kertészeti oktatás jusson, mely megvalósítja a megdönthetetlen oktatási elvet, hogy «gazdasági munkára munka által kell nevelni».

• Ember Károly.

## A német tanítóság gazdasági helyzete.

Kivonat Menzel Gusztáv berlini tanító A «német népiskola a jelenben és a jövőben» című cikkéből, amelyet a budapesti gyűlésen felolvasott.

S végül, milyen a német tanítók és tanítónők *gazdasági helyzete*? A német tanítók díjazása csak néhány évtizede alakult ki a *természetben való fizetés* eredeti nyers formájából a *készpénzfizetés* nemesebb alakjává. Ennek a fejlődési vonalnak a rövidsége magyarázza meg a sok egyenetlenséget s a hivatalnokok fizetésével szemben a hátrányokat. A véglegesített elemi iskolai tanítók *kezdőfizetése* a minimális 1200 M és 1600 M között, a *végzőfizetése* pedig 2400 M és 3750 M között ingadozik. A tanítónők *kezdőfizetése* 900 és 1600 M, legmagasabb fizetése 1800 és 2875 M között mozog. Ehhez járul ezenkívül még vagy *természetbeni lakás*, vagy *lakbér*. E fizetéseken minden tanítónak részesednie kell. 7 német államban elegendő fizetés van megállapítva, azaz minden tanítónak ugyanaz a fizetése s a községeknek tilos bármiféle önálló fizetésemelés, 6 más állam megengedi, hogy a törvényes fizetések bizonyos fokú helyi pótlékokkal egészítsenek ki, pl. ez a kiegszítés Poroszországban 900 M, Württembergben 400 M. A többi 14 államban a községek részéről

való emelés nincs korlátozva. Az utóbbi években azonban egyre jobban érvényesül az a törekvés, hogy állami törvényhozás útján a községeknek ezt a szabadságát korlátozzák, vagy egészen mellőzzék. A legmagasabbak a fizetések természetesen a nagyvárosokban.

Ezek a fizetések pl. néhány nagyvárosban, *beleértve a lakbéréket is*, a következőképp alakulnak:

|             | Tanítóknak  | Tanítónőknek |
|-------------|-------------|--------------|
| Münchenben  | 2820—5520 M | 2160—4050 M  |
| Nürnbergben | 2640—5220 „ | 1920—3690 „  |
| Hamburgban  | 2600—5100 „ | 1750—3550 „  |
| Berlinben   | 2600—5000 „ | 2100—3450 „  |

Az iskolák vezetői, az igazgatók, vagy pótlékok kapnak, vagy egész külön fizetési fokok szerint díjaztatnak.

Ezek a számok Önök előtt talán általában véve magasaknak tűnnek fel. Azonban az uralkodó gazdasági viszonyokhoz való vonatkozásukban kell őket tekintenünk. A mi fizetésünk azonban az Önökével szemben két helyen mutat hátrányokat. Ha helyesen informáltak engem, Magyarországon az egyházi hivatalból származó jövedelem nem számítatik bele a tanítói fizetésbe. Ez a *szétválasztás* a legtöbb és legnagyobb német államban azonban, néhány hely kivételével, nincs keresztülvive. Önöknel továbbá a nyugdíjra való jogosultság 10 szolgálati év után a fizetés 40%-ával lép érvénybe. Csak 11 német államban ugyanilyenek a viszonyok, 2 államban 10 év után a fizetés összegéből 45—50% a járandóság, a többi német államban ez a kezdő fok 40%-nál alacsonyabb s egészen 25%-ig süllyed le. Magyarországon minden évben 2%-kal emelkedik a nyugdíj összege s 40 évi szolgálat után eléri a fizetés 100%-át. Ezt a 100%-ot a német tanító csak Anhaltban, Hamburgban, Coburg-Gothában, *de itt is csak a legritkább esetben elért 50 évi szolgálat után kapja meg.*

Németországban ott, ahol 40 évi szolgálati idő után a penzió, a nyugdíj legmagasabb foka elérhető, ez a fizetésnek csak 75—80%-a, keves helyen 85—90%-a. Viszont ezzel szemben csak Bajorországban és Mecklenburgban kötelesek a tanítók szabályszerűen *nyugdíjjárulékot* fizetni. Erre az intézkedésre 1907-ből származó magyar népközlési törvényben is rátaláltam.

A német tanítói fizetések nagy eltérését tekintve, a fizetések javítására irányuló munkát elsősorban az egyes államok tanítóegyesületeinek kell magukra vállalniok. A német tanítóegyesület a *tanítóság gazdasági helyzetének* a javítására 1912-ben az alábbi általános irányelveket szabta meg.

1. Ha azt akarják, hogy a német népközlési feladatait a német népműveltség és a fokozódó gazdasági fejlődés szolgálatában teljesítse, akkor a német népnek kötelessége néptanítóit gazdaságilag olyan fokra emelni, amint ez a tanítói állás fontosságának és nehézségének megfelel.

2. Elismervé azokat a lépéseket, amelyeket a legtöbb állam a tanítói fizetés javítása érdekében törvényhozással tett, mégis meg kell állapítanunk azt a tényt, hogy egyetlenegy fizetési szabályzat sem felel meg a fenti követeléseknek.

3. Az elemi iskolai tanító munkája mint szabad szellemi tevékenység nem különbözik lényegében az egyetemest végzett tanárokéétól. Azok a fizetési szabályzatok, amelyek az elemi iskolai tanítók fizetését a középiskolai tanárok fizetésének a

*felére*, vagy még alacsonyabbra szabja meg, nem jogosult. Sőt a tanítók fizetését, kivéve a lakás-szükségletek fedezését, városban és vidéken egyarant az eddiginél sokkal közelebb kell hozni a tanárok fizetéséhez, ami különben ma még nem történt meg.

Jelenleg még nagy a különbség a tanárok és tanítók fizetése között. 12 német államban a legidősebb elemi iskolai tanítók törvényes fizetése éppen hogy eléri a legfiatalabb középiskolai tanárok fizetését, vagy még mögötte is marad. 16 államban az elemi iskolai tanítók kezdő fizetése legfeljebb a felét teszi ki a középiskolai tanárok fizetésének. Ilyen eltérések nem jogosultak két oly elempályát tekintve, amelyek munkájuk módszerét tekintve oly nagy hasonlóságokat mutatnak s a nép kultúráját tekintve, egyenlő nagy jelentőséggel is bírnak.

## Háborús tanulmányok a nevelésben.

(Folytatás.)

A kath. népközlési tevékenységében az éneklés feladatát vár.

Amilyen csekély változást okoznak a reformok mérlegserpenyőjében csekély súlyt nyomó természet-tudományi tárgyak, annál fontosabb reformváltozás elé állít az ének és a testedzés.

A közös dal hatalmas fejlesztője a hazafias érzelmeknek; a vallásos ének megnyugtató, megvigasztalja s magasba emeli a lelket, azért a népközlés kötelessége a jövő nemzedéket oly dal- és énektananyag birtokába juttatni, mely megvigasztal, mely fájdalmat és fáradtságot enyhít, mely bátort, harci- és munkakedvre hevit. A magyar nép dalos nép, a román, a mezőny nyáron, a fonókban télen születik a dal. Magától terem; azt sem tudjuk, hol szakította ajkára a nép gyermeke egyik-másik dalvirágot. Amint a mezők virágai között használhatlan gaz és mérges bürök is terem, úgy a nép dalai között is számtalan akad, mely a gyermekekre valóságos erkölcsi mérge. Ezt a gyomot kell az iskolának gyomlálni, elterjedését akadályoznia azzal, hogy kath. népközlésünk számára mintegy 40—50 magyar rithmusú, fülbemászó, könnyebb népdalt kiválasztván, a kieszemelt dalokat az iskolák évről-évre betanítják s lehető leggyakrabban, óráközökben, a tanítás befejezése után változtatva énekeltetik. A gyakori dalolás fokozza az éneklésre való kedvet. Nem hangzik nálunk a panasz, mint az osztrák birodalmi tanügyi tanácsban, hogy a hadseregben a német-ajku katonák dalkészlete a más anyanyelvű katonákéhoz képest nagyon szegényes és fogyatékos, hogy a katonák menetelés közben nem énekelnek, s ha meg is csendül egy-egy dallam, az legtöbbször kabarézú, melynek erkölcsstelen és léha szövege se-hogy sem áll arányban a katona lelki hangulatával. E tekintetben a magyar katonák nem esnek kifogás alá s így, ez egyszersmind elismerés a magyar népközlésnek is. Az énektanítás anyagának megválasztásánál az erkölcsi-, nép- és nemzeti dalok, harcias indulók képezzék a népközlési gyűjteményeket.

A művészeti tárgyaknak, mint a rajz és kézügyesség, a kath. népközlés reformjában a magyar nemzeti eszmét kell szolgálnia, a magyar nemzeti jelleget magán hordoznia és a magyar nemzeti izlést kultiválnia, kell hogy mindegyiknek alapját a leg-

egyszerűbb magyar motívumok képezzék s ez alapján fejlesszessék akár a művészetig.

A nemzeti nevelés tárgyainak anyaga és methodikáján kívül a legfontosabb reformot követeli a testi nevelés. Bárha nem is adunk helyt kath. feltevésekből az «ép testben ép lélek» elvének; de nem is tagadjuk, hogy az erős, edzett test a szellem teresebb munkáit támogatja.

A testi nevelés csak egy része az embernevelésnek, azért kell alkalmazkodnia mindig a nevelés céljához. A háború háttérbe szorította egyideig a nevelés többi tényezőit s a test uralta a helyzetet. A katonákat legtöbbször testi épségük- és egészséges szervezetükre nézve vizsgálják meg, noha a háborúban ezenkívül az éles látás, finom hallás, tér-, idő- és erőszék figyelem, gyors appercepció, nyugodt gondolkodás, gyors elhatározás, önuralom, körültekintő elszántság, szívós akarat, tetterő, kitartás, határozottság, bátorság, engedelmség, az akaratnak önkényes alárendelése és a fájdalom nyugodt elviselése. Mindezek oly értelmi, erkölcsi és akaratú erők, melyek csak az egész emberben nyilvánulnak, melyeket dríllel soha sem érhetünk el — olvasom a «Neptanítók Lapja» egyik számában. Ebből következik, hogy a jövő nemzedéket testben és lélekben egyenlően erősre kell nevelnie családnak és iskolának egyetértőleg. Tehát sem az egyoldalú szellemi műveltség, sem a kifejelett testi erő egyedül nem elégséges arra, hogy a haza védelme biztosítható legyen. Az iskolák feladata, hogy a hadseregnek testben és lélekben egészséges utódokat neveljen. Erősítse testüket, acélosítsa erejüket, szoktassa őket a szabad természet viszonyosságainak: szelnek, esőnek, hidegnek, melegnek elviselésére, fejlessze érkeiket és testi intelligenciájukat. Szoktassa a gyermekeket nagyobb kirándulásokon a kitarító gyalogoláshoz, katonai térkép és iránytű, nap és csillagok szerint való tájékozódáshoz, az önségély alkalmazásához és az első segélynyújtáshoz, végül alkalmas játékokkal fejlessze sokoldalú ügyességüket és tevékenységüket. Ezekben van meghatározva a jövő nemzedék testi nevelésének célja és eszközei. Ebből látható, hogy a testgyakorlás csak egy töredéke, a szertornázás pedig a testnevelés és edzés egyik kinövése. Az iskolának, így a népiskolának soha sem szabad szem elől tévesztenie, hogy a szellemi munkának egészsége fentartása érdekében okvetlen szüksége van izom-munkára.

3. Mely reformok valósítandók meg a kath. társadalmi népnevelés irányelveiben?

A népiskolát végzett és az életbe lépő ifjúságra ezentúl az iskolának nevelő befolyása csak csekélyebb mint a társadalomé, tehát az életbe kilépő ifjúság szellemi, erkölcsi és testi továbbképzése a társadalom és a nemzet feladatává válik.

Hogy a népiskolából kikerült ifjúság további jóirányú nevelése lehetővé váljék, szükséges az ifjúsági egyesületek általános létesítése, melyben nemcsak a pedagógusoknak, hanem a társadalom minden szellemi vezetőjének részt kell vennie s a nevelésben munkát vállalnia, mert eddig a nép lelkével, öntudatával, érzéseivel a tisztán lelki vezetőket kivéve, kevés avatott törődött. A népnek a tudományból, irodalomból, művészetből a szoliditást, a biztosságot, kifogástalan, a legjobbat kell nyújtani. A népszerű tudomány cégére alatt tömördek lelkiismeretlenség működik s a népnek szánt ilyen iratok, cikkek, előadások legnagyobb része valóságos bűn a tudomány, az erkölcs és a nép gyanútlan bizakodó lelke ellen.

Az ifjúsági egyesületek vezetőinek, a kath. irodalmi társadalomnak kötelessége a nép ellen elkövetett merényleteket megghiúsítani és a nép részére minden tekintetben kifogástalan jót nyújtani.

A magyar kath. társadalomnak is kötelessége közreműködni abban, hogy új nemzedéket, új kath. Magyarországot teremtsünk minden erővel.

A háborúnak a sok között egyik értékes gyümölcse az a meleg, aggódó, szerető, szociális érzés, mely a társadalomban kifejlődött különösen a gyermekek iránt. Úgy hiszem, annál nagyobb érték és kincs lesz a gyermek, minél több hőse és halottja lesz a csatatérnek. A gyermek nagy értéke kötelességévé teszi a kath. társadalomnak, az államnak, hogy azokat az anyákat, kik kényszerülve lesznek gyermekeiket a létfenntartás kötelessége miatt egész napra magukra hagyni, nevelői kötelességükben támogassák. Ezeknek a proletár anyáknak lelkével is törődni, szintén a kath. társadalom feladata lesz, mert eddig annak lelkével ugyancsak kevesen törődtek.

E nemtörődést kell jövőben levetkezni, hogy a templomtól, plébániától messze lakó proletár anyák és gyermekeik lélekben el ne fásuljanak, közömbösek ne legyenek a legszentebb és egyedüli vigaszt nyújtó vallás iránt.

A kath. társadalom kötelessége lesz a beköszöntő békés napok, évek alatt az erős hitet, a vallásos szellemet és erzelmet a magyar nemzet megpróbáltatásokon átessett fiaiban fenntartani.

Nehéz szívünk van a háborúra s megöhhajtjuk lelkünk mélyéből a békét. S ha a béke napjának aldozott sugara komor égboltunkon feltűnik s a het színű szivárvány ott ragyog a menny égboltján, talán hallani fogjuk az Úr szavát: «Nem lesz több verőzön!» S ha nemzeti éltünk hányt-vetett barmkaja megáll a béke Ararat hegyén, az abból kiszálló nemzedék szebb, boldogabb idők virányain evez, mert a kezébe adandó evezők erősek és biztosak lesznek.

## A nevelés és tanítás iránya a jövőben.

Irta: Miháicska János.

Isten segítségével és hősi seregeink vitézségéből, lankadatlan kitartásából immár ott tartunk a világot megrendítő küzdelemben, hogy a romok eltakarításáról, az elpusztított hajlékok újra emeléséről gondoskodhatunk. A Kárpátok Istenalkotta érefalanak kemény sziklái betört az ellenség homloka. Vérző sebe még ma is sajog. A tátongó seb nyoma hosszú-hosszú ideig arra fogja figyelmeztetni: *Ne bánts a magyart!* Ne bánts senki szentségtelen kezével a drága hont, mely fölött a jóság Isten védő, áldó, oltalmazó karja leng!

A nagy politikában a gazdasági problémák lépnek előtérbe. Mindenütt a nagy embervesztések pótlásának kérdéseivel foglalkoznak. Szó esik a háborúban szerzett tapasztalatoknak értékesítéséről az állami élet minden terén. Mi ez egyéb, mint a *jövőről* való gondoskodás. Nagyon természetes pedig, hogy ott, ahol a *jövő* felé esik tekintetünk: a gyermek, az ifjú, a jövő nemzedék áll a közérdeklődés középpontjában. És méltán, hiszen ez a nemzetek előfájának reményteljes virága, amely a gyümölcs áldásában fog kifejlődni. A közérdeket, a

közelfogást, az egész életnek mily irányban való haladását az új generációknak *nevelési és tanítási* szelleme adja. Most úgy a napi-, mint a szaklapok szinte nap-nap után az iskola, a nevelés és tanítás kérdéseivel foglalkoznak. És bár igaz, hogy a mostani pedagógiai nagy hullámverésből sok irandó a háborús izgalom lazának a számlájára, bizonyos mégis, hogy a köznevelésnek és tanításnak a jövőben nagyobb feladatai lesznek és így azt fokozott mértékben kell majd gondozni.

Hallunk, olvasunk egészen új iskolai *rendszerekről*, amelyek arra irányulnak, hogy az iskola céljának és ezzel a nemzet érdekeinek minél jobban megfelelhessen. Szép és jó dolgok lehetnek ezek mind, de az én nézetem szerint most nem ez az első és fődolog, különösen nálunk nem, hanem az, hogy leszűrve a háború tapasztalatait, azokat a nevelőtanításban értékesítsük és a multnak hibáin és hiányosságain javítsunk.

A *nevelés* jövő irányát illetően egészen biztos úton haladhatunk. Ha voltak a multban olyanok, akik kételkedtek abban, hogy a nevelés egyedüli helyes alapja esakis a *vallás-erkölcsös* érzés és szellem lehet, akkor azokat a lezajlott világtörténelmi események immár alaposan meggyőzték arról, hogy azon lelki és erkölcsi energiák, amelyekben felsőbbségben vagyunk és amelyeknek sikereinket elsősorban köszönhetjük, s benső *vallásosságból* és az ezen alapuló morális érzésből sarjadtak. Most már véglegesen eldőlt a sokat vitatott kérdés, amely a hitfelekezeti iskolák létjogosultsága és azoknak elsősorban köznevelési, s különösen mi katolikusok, még szívesebben fogunk ragaszkodni iskoláinkhoz és azoknak fejlesztése ügyében mindent megteszünk, mert tapasztaltuk, hogy esakis az ezekből kiáradó szellem, az a magyar hazafias nemzeti szellem, amely, amint eddig is ezeréves létünket biztosította, úgy jövő boldogulásunkat is egyedül ettől remélhetjük. A vallás-erkölcsös nevelési terjesztő hitfelekezeti iskola az az erős vár, amely a lelki kincsnek leggazdagabb arzenálja és amely úgy az egyént, mint az ezekből kialakuló nemzetet a szellemi és jellembeli erők legértékesebb fegyvereivel felszereli.

Ezek mellett a jövőben a nevelésnek általában bensőségesebbnek kell lennie az iskola működésének egész vonalán. Azaz nevelői tevékenységünkben sokkal nagyobb, mélyebb hatást kell igyekeznünk elérni. Előttünk a nagy tanulság, hogy a jellem, a kötelességtudás, a fegyelem, a kitartás, az eszményi javak szeretete és tisztelése, az ezekért való áldozás, munkával anyagi javakban, ezek fölülte állanak a nyers hatalomnak. Ezek az igazságos ügyben soha el nem bukhatnak. És épen azért az iskola elsősorban feladata, hogy ezen érzések minél tökéletesebb kialakulására hasson. Aki figyelemmel kíséri az iskola munkáját, kell, hogy lássa és elismerje, hogy a tanítási tevékenység mennyire, de mennyire túlszárnyalja a nevelés érdekében végzendő munkát. Pedig láthatjuk, hogy az a szinte ijesztő mérték

elért emberi tudás, nem hozta közelebb az emberiséget az annyira óhajtott és sóvárgott boldogsághoz. Hanem ellenkezően, egész nemzeteket elbizakodotta, gőgössé, önzővé és lehetetlenné tett. Kiülte belőlük az emberszeretetet, mert azt hiszik, hogy fölöttük nincs már úr, akinek cselekedeteikért számot kell majd egykoron adniok.

Mindez arra intsen, hogy nevelői feladatunkban emeljük az emberben az *erkölcsös* öntudatot és annak mély, bensőséges átérzését, hogy *Isten* gyermekei vagyunk. Hogy tetteinkért felelősek vagyunk a *Teremtő* igazságosságának, hogy földi boldogságunk is leginkább lelkünk megnyugvásában, szívünk békéjében van, amit esakis cselekedeteink nemességével érhetünk el.

Gondolkozzunk ezekről és ez az irány vezessen jövő munkánkban az eddiginel nagyobb mértékben.

A tanítás terén is új szempontokat kell figyelembe vennünk, de főleg arra törekedjünk, hogy a mult és jelen mulasztásait pótoljuk. És itt legyen szabad saját tapasztalataimra hivatkoznom. Egy éve lesz, hogy a *Pozsonyban* szervezett *Rokkant Katonák Iskolájában* működöm és az analfabéta és a népiskolai tanfolyamot vezetem. Tapasztalataim pedig elég nem kedvezők. A hallgatók a tanfolyamokban magyar, német, tót, román, horvát anyanyelvűek, tehát hazánk minden részéből valók, amiből némileg általános ítélet formálható a népoktatást illetően. Mindenekelőtt feltűnő az irni és olvasni nem tudóknak nagy száma. Akik pedig iskolába jártak és irni és olvasni valahogyan megtanultak, azoknak elemi ismeretei is fölülte gyengek. Jól tudom én, hogy ezek már mind férfiak, 20–40 év között levők, akik jödeje már, hogy iskolába jártak. Teny, hogy az újabb nemzedékek, amelyek a mai vagy a közel mult iskolázásában részesültek, ezeknél sokkal jobbak lesznek a tudásban és az értelmi fejlődésben. De bizonyos az is, hogy népoktatásunkban még sok a teendőnk, hogy ezen a terén nagy munka vár még reánk. Elsősorban legyen elegendő iskolánk, hogy a majd szigorúan keresztülvitt tanulkötelezettség folytán beiskolázzottakat befogadhassák. Nagy a baj az iskolabajlás körül is. Sajnos, nincs, aki ezt a dolgot igazán a maga érdeme szerint komolyan venné. A mulasztások száma olyan nagy, hogy emellett a tanítás alig lehet eredményes és arányban álló azzal az áldozattal, mely az iskola fenntartásával jár és azzal a munkával, amit a tanító kifejt. Továbbá jobban, rendszeresebben kell gondozni az ismételőiskolai tanítást, az ifjúsági egyesületek működését, a továbbképzést és általában a felnöttek tanítását.

A háború folyamán felszínre került iskolaügyi kérdésekkel szemben talán kicsinyeseknek, régen hangoztatott dolgoknak fognak ezek tetszeni, de én azt hiszem, hogy az első a mult hibáit jóvátenni. Ezen munka mellett igenis legyen gondunk rá, hogy e nagy háborús küzdelem folyamán szerzett tapasztalatokat értékesítsük. Mindent fölhasználjunk és alkalmazzunk, amit láttunk. Tegyük iskoláink feladatává mindazt, amit elérnünk, tökéletesedésünk és jövőnkre való tekintettel szükséges.

Most a német pedagógusok táborában az *egységítés* a jelszó. Ezt nálunk régóta hangoztatják. A gondolat mindenesetre jó, hiszen a cél is csak egy: nagy, hatalmas nemzet. Ezt akarják elérni és erre törekszünk mi is. És valóban ennek a szolgálatában kell állani a nemzeti élet minden ágának, különösen pedig a köznevelésnek és a közoktatásnak. De nem

az egy  
séges  
régóta  
zésnek  
a vide  
közép

Ami  
oktata  
viszori  
dolog,  
némile  
a tiszt  
iskola  
közöt  
annak  
külön

elvéne  
dotta  
amely

a né  
Ezen  
állam  
nemz  
annak  
állam  
magy  
magy  
nemz

Ta  
legye  
tanít  
kat.

életk  
vevő  
mega  
a len  
le a f  
élet

eljár  
miné  
élett  
tanu  
az él  
vany  
séges  
lgy  
hane  
felet

Az  
arra  
taní  
ván

tesít  
sunk  
fejlő  
ezal  
nek,

mur  
akti  
velő  
legy  
kon

nch  
legy  
köte  
etik

Ezt  
min  
gye

az egységes célhoz vezető utak, hanem maga az egységes cél a fő. A középfokú iskolákban nálunk már régóta keresik az egységes elv szerint való rendezésnek a módját. Ez már azért is szükséges, hogy a vidéki kisebb városok alsó középfokú iskolái a középiskola rendezésébe szervesen beilleszthessenek.

Ami az egységesítés elvének érvényesítését népoktatásunkban illeti, az a mi sajátos nemzetiségi viszonyaink figyelembevételével már nehezebb dolog. Mert senki sem vonhatja kétségbe, aki csak némileg is ért a tanításhoz, hogy nagy a különbség a tisztán magyar és a nem magyar anyanyelvű népi iskolai tanulókkal elérhető tanításbeli eredmény között. Hogy ez a tudat hatja át az intézőköröket is, annak bizonyossága a népi iskolai tanításterveknek különbözősége. Itt tehát valóban nehéz az egységes elvnek mindenben való keresztülvitele. De a mondtak ellenére is megtalálhatók azon módzatok, amelyek mellett a népoktatásnak egész területén a népműveltség egységes célja megvalósítható. Ezen egységes cél pedig az legyen, hogy a magyar állam minden egyes polgára megtanulja hazája nemzeti nyelvét szó- és írásban; ismerje hazáját, annak nagy és dicső múltját, gazdasági életét, állami berendezkedését, hogy ezek alapján benne a magyar nemzeti öntudat gyökeret verve, szívében magyar hazaszeretettel fakasszon és őt a magyar nemzethez elválaszthatatlanul kösse.

Tanításunknak főiránya a *gyakorlatiasság* elve legyen. Amint jól tudjuk, hogy nem az iskolának tanítunk, hanem az életre készítjük elő tanítványainkat, úgy tisztába kell lennünk azzal, hogy a mai kor életküzdelme különösen mit kíván a benne résztvevőktől és miként fogunk eljárni, hogy nekik ezt megadjuk. Mellőzzük a száraz formákat, hogy maga a lényeg, a valódi érték kidomborodjék és ez kösse le a figyelmet. Ne a sablonos mechanizmus, hanem az élet üdve megnyilvánulásai vezessenek tanítási eljárásunkban. Keressünk minden tanítási tárgynál minél több alkalmat, szálát, amely tanításunkat az élettel összeköti. Az iskola legyen az a híd, amely a tanulót az életbe bevezeti. Utaljunk minél többször az élet különböző körülményeire és helyezzük tanítványainkat ezek körébe, hogy lássák be annak szükségességét, amire őket tanítani az iskola feladata. Így nemcsak életrevaló lesz tanítási munkánk, hanem beléjük oltjuk az élet komolyságát, aminek felette nagy fontossága van.

Az újabb modern pedagógiai irány mindinkább arra törekedett, hogy a tanítvány munkáját a tanításában a lehetőségig megkönnyítse, őt úgyszólván minden tehertől és kötelelességteljesítéstől mentesítse. Amennyire helyes az, hogy módszeres eljárásunkban tökéletesedjünk és ebben a gyermeklélek fejlődésének menetéhez alkalmazkodjunk, hogy ezáltal tanításunk megfeleljen a gyermek értelmének, oly mértékben törekedjünk arra is, hogy ezen munkában a gyermek öntevékenysége minél nagyobb aktivitásban legyen. Azaz a tanítvány állandóan velünk dolgozzon. Igen, ne játék, hanem munka legyen a tanítás. A tanítvány korának megfelelő komoly munka, amely előkészíti az életköveteltől nehéz erőfeszítésre. Adjunk a gyermeknek munkát, legyen hármily csekély is, hadd fejlődjön ki benne a *kötelelességteljesítésnek* az érzése. Az emberi életnek etikai tartalmát a munka és a kötelelességteljesítés ad. Ezt kell fejlesztenünk tanítói tevékenységünknek minden ágában. Hasznosan kell foglalkoztatni a gyermeket szabad idejében is. A kis kerti munka, a

slójd, a rajzolgatás, festés, a növénygyűjtés öröm és mulatság a gyermeknek, de emellett nemesítően foglalkoztatja is. A *munka* elve legyen az iskola egész működésének irányítója.

Sajnosan tapasztaljuk, hogy egész ifjúságunk erkölcsi magaviselete durvul, hogy fölötté *fejvelmentlen*. Erről panaszkodnak a családok, ezt tárgyalják az újságok, ezt érezzük különösen mi, akik egész életünket gyermekek között töltjük. De érzi már a társadalom is a sok fiatalok bűnös cselekedeteiben. Pedig fegyelem nélkül nincs társas együttműködés s nincs társadalmi élet. Tudjuk, hogy a baj gyökere a családban van és az iskolának kell helyreállítania azt, amit ott vétettek, mert az iskolában rendnek, fegyelemnek kell lennie, különben képtelen feladatát teljesíteni. Az iskolának nagy gondot kell fordítania a fegyelemre és a fegyelem öntudatának *belső* kifejlesztésére. Élő, szemléltető példákon be kell mutatnunk a fegyelem föltétlen szükségességét, ami nélkül semminemű társas együttműködés nem lehetséges. Nemesak az iskolai rend, hanem az egész élet megköveteli az alárendeltséget és az alkalmazkodást a viszonyok, különböző helyzetek és életkörülményekhez. Be kell láttatnunk velük, hogy az egyes embernek hozzá kell simulnia a közösség érdekeihez és céljához. Amint az életben nincs teljes önállóság, úgy az iskolában is egyesek kénye-kedve nem veszélyeztetheti a közös munkálkodást. És ebben nem a *külső* erőszakkal igyekezzünk célhoz jutni, hanem a beláttatás, a meggyőzés útja vezessen s *belső* fegyelem eredményéhez. Ilyen eljárással lassan-lassan kifejlődik a gyermekben az *önfegyelmelés*, a *magánuralkodás* ereje. Ez pedig nagy erkölcsi érték.

A nevelés és tanítás irányáról a jövőben sokat lehetne még fejtegetni. Ez a kérdés fogja dominálni a pedagógusok munkásságát. Egyesületi működésünkben erről fogunk tanácskozni. A nagy világesemények, amelyekben a nemzetek összes erkölcsi és anyagi energiái mozgásba hozattak és érvényesültek, okvetetlenül befolyással lesznek a nevelésre és ezzel a nevelés és tanítás ügyére. Kísérjük azért figyelemmel ezen kérdéseket, tanulmányozzuk az ezzel foglalkozó munkákat, gondolkozunk a fölvetett eszmékről, hogy a jót, helyeset megértve, azt jövő tanítói és nevelői eljárásunkban a jövő nemzedékek javára minél jobban értékesíthessük.

Mihálicska János.

## HIREK.

**Adományok.** Az Országos Kath. Magyar Iskola-egyesület a *kemenesmagasi* róm. kath. iskolának taneszkerek beszerzésére 200 korona segélyt adományozott és a *törökbálinti* róm. kath. kisdődövény támogatására f. évi segély címén 250 koronát küldött. A Gazdák biztosító szövetkezete az egyházi és iskolai javak biztosítása után járó jutalékul f. év első felére 1000 koronával gyarapította az egyesület bevételeit.

**Dombóvári (Tolnamegye) szentorsolyarend** női kereskedelmi szaktanfolyama és polg. leányiskolája internátussal. A kereskedelmi szaktanfolyam egy évre terjed. Beiratás: 10 kor. Tandíj: 140 kor. Internátusi eltartásdíj: 1100 kor. A polg. leányiskolában: Beiratás: 10 kor. Tandíj: 100 kor. Internátusi eltartásdíj: 1000 kor. Értesítőt szívesen küld a dombóvári szentorsolyarendi főnöknő.

## Előzetes tájékoztató a Budapesten szeptember hó 1-től 8-ig tartandó szociális hétről.

A világháború nagy lökést adott a társadalmi, gazdasági és szociális átalakulásnak, amelynek folytonosságát egyébként ugysem tartóztathatta volna fel semmi. Gyorsabban, zajosabb külsőségek között fog azonban így végbemenni és talán nagyobb veszedelmeket fog felidézni.

Fálm, városon lépten-nyomon találkozunk jelenségekkel amelyek figyelmeztetnek, hogy természet s haladásra, szükséges átalakulásra és békés fejlődésre ép úgy el lehetünk készülve, mint a romboló ősztönök közeli felzabálására, felforgatással járó forradalomra, vagyont, kobiztatást, felett vesélyeztető népköltőrekre. Az egyikre ép annyi esély mutatkozik, mint a másikra. Ép annyi valószínűség van annak, hogy tartós anarchia, mint annak, hogy sokkal rendezettebb állami és gazdasági viszonyok közé kerülünk. Minden attól függ, hogy az új társadalmi és gazdasági rend után való vágyódást a társadalom vezető rétege tudja-e megfelelően irányítani, vagy sem, hogy saját közreműködésével elő akarja segíteni a népek vagyát figyelembevéve, a múlttal és jövővel, a joggal és a méltánossággal egyaránt számoló új elrendezkedést, vagy nem ismerve fel hivatását, demagógoknak adja-e át a tömegek feletti vezetést.

A forradalmak előidézői rendszeren az elmulasztott reformok. A esőkönnyös maradás, a görösös ragaszkodás idejét múlt és tartalmát veszített formai jogokhoz és rendszerekhez a legjobban talajkészítés a rohanni akarók, a rombolni vágyók, a fűrdővízzel a csecsemőt is kiöntők számára. A celtudatos, előrelátó és áldozatos szociális munka viszont a legerősebb akadálya egy szociális forradalomnak.

Nepünk tele van gonddal, aggodalommal, új vágygal és követeléssel. Megnövekedett az öntudata, az ambíciója és megrongálódott az idegrendszere. Ily állapotban nemcsak arra a legalkalmasabb, hogy egy határozott célokat kitűző mozgalomba bevitethető legyen és azokért a legelszántabban és minden eszközzel harcoljon, hanem arra is, hogy helytelen útra indulva, magának és másoknak vesztere legyen. Sokan vannak, akik népünknek ezt a lelki állapotát ismerve, annak kihasználására készülnek a maguk felforgató és forradalmi törekvései számára. Nem szabad megengednünk, hogy a hozzánk tartozó nép, a vezetésünkre bízott tömeg másokat találjon maga mellett, amikor orientálódni akar és hozzáfog jövő polgári és gazdasági életének megállozolásához. *Készülünk kell arra, hogy megfelelő tudással és tájékozottsággal mint tanácsadó és vezető, mint érte dolgozó és járadó, szociális lélektől áthatott jobarást álljunk mellette az elkövetkezendő kritikus időkben. E megfontolások alapján mértegelve a katolikus vezető intelligencia súlyos feladatait, amelyeknek teljesítése alól a saját és a vezetőre bízott nép érdekeinek veszélyeztetése nélkül ki nem vonhatja magát, elhatározta a **Katolikus Népszövetség**, hogy szeptember első napjában **szociális hétet** rendez.*

Célunk az, hogy bemutassunk a várható és szükséges átalakulásokra, az elvekre és a módzatokra, amelyekkel és amelyek szerint ezt az átalakulást helyes mederbe terelhetjük és üdvös eredményre vezethetjük. Módszerünk pedig az, hogy elismert szakemberekkel és főképp olyanokkal, akik a kérdést nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is jól kezelik, *regigmegyünk a gazdasági és társadalmi élet fontosabb területein s megállapítani iparkodunk, hogy minő stádiumban van a hatalmi eltolódás, az erők koncentrációja, az egymással küzdő érdekeszopartok szervezetsége s mindez milyen szociális következményeket von maga után. A konstalálásnál természetesen meg nem állunk, hanem egyúttal iparkodunk a teendőik programját és sorrendjét megállapítani és még továbbmenőleg a forrásokat is megjelölni, amelyekből erőt és támogatást meríthetünk a reánk váró munkához.*

**Agrárkérdések.** Agrárország lévén, mindenekelőtt a mezőgazdaság helyzetét tesszük megfigyelés tárgyává.

**Ipari és szociális kérdések.** Közgazdaságunk másik főága az ipar és a kereskedelem lévén, foglalkozni fogunk a magyar ipar és kereskedelem helyzetével, az iparosodás irányelveivel, határával, a munkaadószervezetekkel és az e terén tapasztalható hiányokkal és kinövésekkel.

**Egyéb kérdések.** E két főcsoportba tartozó ismeretek közösen kívül foglalkozni fogunk még egy-néhány más különösen aktualitást nyert kérdéssel. Ezek főképpen arra vonatkoznak, hogy milyen eszközökkel szerezze meg vezető intelligenciánk azt a szociális képzettséget, amely feladatának betöltésére alkalmassá teszi, melyek azok a központok, ahonnan útbaigazítást és támogatást kaphat, melyik az a sorrend, amelyet a szociális munka felépítésében követni ajánlatos.

A szociális kurzus előadói eddigi megállapadásunk szerint a következők lesznek: *Blaskovics* Ferenc apátkanonok, dr. *Czettler* Jenő miniszteri osztálytanácsos, dr. *Ernst* Sándor vezérigazgató, dr. *Földes* Béla v. miniszter, *Fruhvirth* Matyas szervező, *Korányi* Serolta tanítónőkepző-igazgató, *Glesswein* Sándor orsz. képviselő, *Haller* István orsz. képviselő, *Heller* Farkas egyetemi tanár, *Huszar* Karoly orsz. képviselő, *Kénéz* Béla dr. egyetemi tanár, *Kirschaneck* Ödön plébános, *Komoey* István dr. intézeti kormányzó, báró *Korányi* Frigyes, az O. K. H. vezérigazgatója, *Korányi* Serolta, a K. M. O. E. elnöknője, *Kriegs-Au* Emil, a K. M. O. E. elnöke, gróf *Mallath* József v. b. t. t., dr. *Prohászka* Ottókar püspök, *Simonyi-Semadum* Sándor dr. orsz. képviselő, *Székely* János titkár, dr. *Vass* József kollégiumi igazgató.

**Tudnivalók.** Az anyagot egy hétre osztottuk fel, mert kevesebb idő abszolút elégtelen ahhoz, hogy alapos tájékoztatót nyújtsunk az aktuális problémákról azok számára, akik hivatva vannak, hogy a jövő szociális fejlődés irányításában tevékeny részt vegyenek.

A *részvenni szándékozók* számára, tekintettel a nehéz lakáviszonyokra, *szállásról iparkodunk gondoskodni.* Hogy ez a törekvésünk eredményes legyen, szükségünk van arra, hogy a *szállásra jelentkezők minél előbb tudassák a kurzuson való részvételüket*, mert az elszállásolást a jelentkezés sorrendjében fogjuk eszközölni.

A *kurzus fentjelzett anyagát részletesen is közölni fogjuk megfelelő időben a jelentkezőkkel, hogy mindenkinek módjában legyen a kérdések előzetes tanulmányozása alapján az előadásokhoz az azokat követő vitában hozzászólni és így a kérdések tisztázásához és a teendők megállapításához értékes anyaggal hozzájárulni.*

A *kurzuson való részvétel díja jelenként 10 korona*, amelytől indokolt esetekben eltekintünk. A végleges programot később fogjuk a jelentkezőknek megküldeni. A fenti előzetes tájékoztatót abban a reményben küldöttük meg, hogy t. Cim is, mint mi, teljesen át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy minden erőt meg kell fektetni, hogy keresztény ideáljaink és népünk sorsát az elkövetkezendő kétségkívül súlyosnak ígérkező zellemi harcokban és átalakulásokban biztosítsuk. *Az egyhetes szociális tanfolyamon való részvételre szeretettel meghívjuk tehát mindazokat, akik katolikus jellegű egyesületekkel vezetnek, mozgalomok élén állnak, vagy azokban közösen működnek. De meghívjuk azokat is, akik a viszonyok kényszerítő hatása alatt mindennap abba a helyzetbe kerülhetnek, hogy szervezkedési akció megindítását vagy vezetését kell vállalniuk.*

Szíves részvételt kéri és választást testvéri szeretettel várja\*

Budapesten, 1918. július havában

A **Katolikus Népszövetség Elnöksége.**

\* Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tervbe vette, hogy szept 1-8-ika között a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságát egy napra terjedő közgyűlésre hívja egybe. Szerk.

# PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

A pályázati hirdetéseknel minden szó egyszeri közlési díja 6 fillér.

## Esztergomi érseki megye.

A pozsonymási róm. kath. iskolaszék helyettes tanerőt keres. Javadalma: egyszobás lakás, fűtés, 800 kor. fizetés, háborús segély. Magántanításért teljes ellátás. Tanítási idő hat hónap. Tót nyelv tudása szükséges. *Iskolaszék.* 449—1

A «Népnevelő» múlt évi 27 ik számában a tanerőnek állami tanítónak történt kinevezése folytán megüresedett s lakás, számtó, erdő, legelő, rét illetményből s államsegélyből fenntartott **irtványos-módertárnai** állásra *szept. 2-ig* pályázatot hirdet az *iskolaszék.* U. p. Alsóhámor. (Barsm.) 457—1

**Gúta** (Komáromm.) nagyközség róm. kath. iskolánál a III. főosztályi tanító állásra i. évi *szept. 15-ig* pályázatot hirdetnek. Javadalmazása: a törvényes járandóságok államsegéllyel. Ugyanezen iskolától hadbavonult két tanító helyére a háború idejére helyettes kerestetik a törvényes járulékokkal. *Iskolaszék.* 498—1

A **bánkeszi** (Nyitrai.) róm. kath. elemi iskolához két helyettes tanerő kerestetik. Fizetésük szorgalmi időre egyenkint havi 80 kor., egy-egy bútorozott szoba és háborús államsegély. Pályázati határidő *szept. 1. Az iskolaszék.* 497—1

**Tótmegyerén** egy rendes tanítói állás betöltetik Törvényes fizetés háborús segéllyel. Kérvények *aug. 29-ig* az iskolaszéki elnökséghez küldendők. 496—1

Hegedűs Gyula hős halálával megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet a **tavarnoki** iskolaszék. Javadalmazás: 500 kor., a községtől a többi államsegély, lakás természetben 2 szoba, konyha, kert, tüzelőfa. Választás *aug. 31-én* d. e. 9 órakor. Az állás *szept. 1-én* elfoglalandó. Tavarnok u. p. Nagytapolcsány, községi Iskolaszék. 507—1

Pozsonymegye Bős nagyközségben a háború idejére helyettes tanító kerestetik. Javadalma: bútorozott szoba ágyanemű nélkül. Havi 100 kor. készpénz. Hitelszövetkezeti könyvelés elvállalásáért 60 kor. Magán oktatásért esetleg ellátást kaphat. Férfi előnyben. Választás *szept. 1.* Állás azonnal elfoglalandó. Ruhá és háborús segély miniszteri intézkedés szerint. *Iskolaszék.* 502—1

**Jászfalui** (Komáromm.) kántortanítói állásra helyettes kerestetik. Harmonium és egyházi énekhez értő tanítónők is pályázhatnak. Jövedelem összesen havi 150 kor. és lakás, vagy a kántortanító családjával való megegyezés esetén teljes ellátás és 50 kor. Határidő *nyolc nap.* Vasuti állomás Perbete. *Iskolaszéki elnök.* 500—1

A **pozsonycsákányi** róm. kath. elemi népiskolához tanító vagy tanítónő kerestetik hadbavonult tanítója helyettesítésére, kinek holléte ismeretlen lévén, a helyettes eredményes működése és megüresedés esetén rendes kántortanítónak is megválasztható. Pályázati határidő *szept. 1.* 200 kor. helyi 600 kor. államsegélyfizetés és lakás. Rendes kántortanító javadalma: két szobán, egy zárt konyhán, egy kamrán, egy pincén, két istállón kívül *a)* készpénzben községi pénztárból 220 kor. *b)* ismétlődő oktatásért 40 kor. *c)* 35 magyar hold 500 □-öl szántóföld *d)* szántásváltás 80 kor. *e)* fajjárandóság 60 kor. *f)* síólából körülbelül 70 kor. *g)* ostyasütésért 16 kor. *h)* gabonaváltás 45 60 kor. Kérvények (Csallóköz) csütörtöki plébániához küldendők. *Iskolaszék.* 478—1

A **szeredi** róm. kath. héttanerős iskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett ötödik tanítónői állásra pályázatot hirdetnek. Javadalom: 1. A hitközségtől 200 kor. 2. Törvényszerű lakbér. 3. Kertilletmény 20 kor. 4. A többi államsegély. Az állás *szept. 16-án* elfoglalandó, kérvények *szept. 10-ig* a plébániahivatalhoz küldendők. Szered. (Pozsonym) 523—1

**Apaj** (Pozsonym.) A róm. kath. népiskolánál meg-

üresedett kántortanítói, illetve kántortanítónői állásra pályázatot hirdetnek. Ha a kántori teendőkből jártas tanerők nem jelenkeznenek, tisztán okleveles tanítót, illetve tanítónőt is hajlandók vagyunk megválasztani. Javadalma: természetbeni lakás, két szoba, konyha, istálló, kocscsizin, pince, községtől 360 kor., zsellérektől 60 kor., stóla 52 kor., haszonbérlet 170 kor. fára 48 kor. A többi államsegély. A háznál 400 □-öl szántóföld, melynek egyrésze elkerítve konyhakertül használtatik. Tót nyelv szükséges. Kérvények *szept. 15-ig* beküldendők, mely napon az érdeklődők személyesen is megjelenhetnek. **Dávid Gusztáv** iskolaszéki elnök. 522—1

**Cserfalui** up. Cseszte (Pozsonym.) róm. kath. kántortanítói állásra helyettes kerestetik. Tanítónők, esetleg óvónők is jelentkezhetnek. Igen kedvező fizetés. Tudakozódásra készséggel válaszol az *iskolaszék.* 516—1

A **királyfiakarcasai** róm. kath. iskolánál tanítói állásra pályázatot hirdetnek *aug. 25-ig.* **Deák Antal** iskolaszéki elnök. 517—1

A **csolnoki** (Esztergom) róm. kath. hírközség rendes tanítói állásra pályázatot hirdet. Nők is pályázhatnak. Fizetése: két szoba, konyha, kamra, községtől 100 kor., a többi államsegély, 30 mm. szén, 20 kor. kertilletmény. Kántorságban jártasoknak szép mellékjövédelmük és előnyben részesülnek, úgyszintén a németül tudók. Pályázati határidő *szept. 8.* Pályázatok **Manninger Károly**, plébánoshoz intérendők. 518—1

A **nagyoroszi** (Nógrádm.) államilag segélyezett róm. kath. tanító, illetve tanítónői állásra az iskolaszék *szept. 1-ig* pályázatot hirdet. 535—1

A **nyitraujlaki** róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 8-ig* pályázatot hirdetnek. Javadalmazása: lakás, törvényes fizetés, körülbelül 3000 hívó után stóla stb. Tót nyelv tudása és személyes megjelenés feltétlenül megkívántatik. *Iskolaszék.* 526—1

## Egri érseki megye.

**Segédkántort** keresek. Jó ellátást biztosítok, fizetés megegyezés szerint. **Rudassy** főkantor, **Eger.** 406—1

**Tiszapüspöki** (J.-N.-K. Szolnokm.) községben a róm. kath. elemi népiskolánál a hős halált halt tanító elhallozása folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdetnek. Javadalmazás: a róm. kath. iskolaalapból 100 kor., a községi pénztárból a községi jellegű alsófokú gazdasági ismétlődő iskolában való tanítást és vezetésért évi 400 kor., 28 kat. holdnak földjövédeme, mely a javadalmi jegyzőkönyvben haszonbéri értékelés szerint 51176 koronára van felvéve, melyből 190 kor. adó levonatik. A beszámítható tanítói jövédelem 82091 kor., mely államsegélyből kiegészítetik. Lakás, udvar mellék-helyiségekkel, kerttel. Földbirtok mindennemű adóját, értékadóit és illetékegyenértéket tanító fizeti. 10 koronáig terjedő kisebb javításokat a lakáson tanító viseli.

— Kötelessége a IV—VI. vegyes osztályban tanítani, gyermekeket ősszel és tavasszal naponként szemtisztára vezetni és felügyelni. Télen vasárnap mise alatt gyermekekre felügyelni, szükség esetén kántort kántori teendőkből megegyezés szerinti díjazás mellett helyettesíti. A községi jellegű ismétlődő iskolában elméleti és gyakorlati tanítást végez, fászkertben kertészt irányítja. Az elemi iskolában az egyházi énektanítást szakszerűleg tanítja. — Pályázati határidő *aug. 28.* Választás *aug. 29-én.* Vasuti állomás: Szajol. Állását szeptember 15-ig elfoglalhatja. Minthogy az állás 4 éve helyettesítéssel tölthető be, katonai szolgálatra nem kötelezett tanítók előnyben részesülnek. Kérvényhez a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől 17897/1913 sz. rendeletben előírt összes okmányok mellékelendők. Kérvények iskolaszéki elnök címére Tiszapüspökibe küldendők. 445—1

A szentmargitpusztai plébániához tartozó **Fővenyeshát** tanyai róm. kath. népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Teendői tanításon kívül csekély kántori teendők. Fizetése: lakás, kert készpénzben 1288 kor. 4 mm buza, 4 mm. rozs, egy hold föld megmunkálva, egy tehénnek és egyévi szaporulatának téli nyári tartása, két sertés legelő, 12 m. hasábfia. Pályázatok Plébániahivatal. Szentmargitpuszta. (Szaboicsm.) 472—1

A **demeccseri** (Szaboicsm.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma a hitközségtől: a) természetbeni lakás, mely áll két szoba, konyha, kamra s faskamrából, b) alapfizetés 100 kor., c) kertilletmény 20 kor. A többi törvényszerű államsegély. Kántori teendőkben jártasság szükséges. Felszerelt kérvények *szept. 2-ig Deér Gyula* plébános címére (Demeccser, Szaboicsm.) küldendők. 528—1

**Szihalmi** (Borsodm.) róm. kath. iskolához hadbavonult tanító helyettesítésére *szept. 1.* pályázat hirdettetik. Nótanítók is jelentkezhetnek. Fizetés törvényes államsegéllyel *Bukoveczky Sándor* esperes-plébános. 482—1

**Tiszanánai** (Hevesm.) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet helyettes tanítói (tanítónői) állásra. Fizetése: iskolapénztártól havi 20 kor. 600 kor. államsegély és 80 kor. havi háborússegély. Kérvények *szept. 1-ig Matyasovszky Kálmán* esp.-pléb. címen küldendők, az állás *szept. 10-én* elfoglalandó. 490—1

A **kompolti** (Hevesm.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamra és kert. Községtől 800 kor., ism. iskoláért 100 kor., faskamra kezeléért 40 kor. és törvényszerű államsegély. Kellően felszerelt kérvények *szept. 2-ig* alulirhoz küldendők. Választás szeptember 1-én. Az állás azonnal elfoglalandó. Kántorságban jártas előnyben részesül. *Vince Alajos* iskolaszéki elnök. Kápolna. 491—1

A **kompolti** (Hevesm.) róm. kath. helyettes tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamra és kert. 1500 kor. a helyettesítettől és esetleges államsegély. Kellően felszerelt kérvények alulirhoz küldendők *szept. 2-ig*. Választás *szept. 1-én*. Az állás azonnal elfoglalandó. *Vince Alajos* iskolaszéki elnök. Kápolna. 492—1

**Tarnaörs** (Hevesm.) róm. kath. iskolához helyettes tanító kerestetik. Fizetése havi 80 kor. Kötelessége: III—VI. fiúosztály és ismétlőtanítói tanítása, az állás okt. 1-én elfoglalandó okl. tanítónők esetleg óvónők is pályázhatnak. Kérvények r. k. isk. elnök címére *Erk. (Hevesm.)* keretnek. *Bakó Miklós* kántortanító. 511—3

Gróf **Nemes János** ur ömeltősága **puszta bánhalmi** iskolájába helyettes tanító, vagy tanítónő kerestetik. Fizetése és drágasági pótlék havi 180 kor. Teljes ellátást az uradalmi intéző ad havi 60 koronáért, ha ajánlkozó kötelezi magát harmadik elemi végző kis fiát magánúton tanítani. Kellőleg felszerelt ajánlatok gróf **Nemes János** ur ömeltőségéhez intézve, titkári hivatalhoz Kunhegyesre címzendők. 495—2

#### Besztercebányai egyházmegye.

**Szelcei** (Zólyom.) róm. kath. iskolaszék helyettes kántortanítói állásra *szept. 1-iki* határidőre pályázatot hirdet. Pályázhatnak nyugdíjasok, tanítónők ha orgonálni tudnak és egyházi funkciókat végezni képesek. Tanítói javadalmazás a tanítás idejére havi 80 kor., háborús segély külön havi 80 kor. Kántori jövedelem évi 163-98 kor. Stóladij esetről esetre, körülbelül 300 kor. A tante-rem és tanítói lakás fűtésére mindennapi 80 tanulóól felmétel az ismétlősöktől negyedméter puha tűzifa felvágva és házhoz szállítva. Kétszobás új lakás, konyha, éléskamra, pince. A helyettes a rendes hadbavonult tanító minden kötelességét végezni tartozik. Az állás *szept. 8-ig* elfoglalandó. 477—1

A **garamrévi** (Barsm.) róm. kath. elemi iskolához *aug. 30-ig* segédtanerő kerestetik. Fizetése a községtől havi 10 kor., a többi államsegély. *Pálk Jakab* iskolaszéki elnök Zsarnócza. 524—1

A **kiszelfalui** (Barsm.) róm. kath. kántortanítói állásra

pályázat hirdettetik. Javadalma törvényszerű lakás és államsegélyes fizetés. Tót nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő *aug. 30.* Róm. kath. iskolaszék. Karvaly, u. p. Jálna. *Plébánia.* 473—1

#### Erdélyi egyházmegye.

A **sárhegyi** róm. kath. elemi iskolánál lévő egyik nótanítói állásra *szeptember hó 15-iki* határidővel pályázatot hirdetnek. Javadalma: 1. Az iskolaalap pénztárából évi 350 kor. a többi államsegélytől. Lakbér 240 kor. Kötelessége a díjlevélben. Sárhegy. (Csikm.) Dr. *Péterffy Lőrinc* iskolaszéki elnök. 545—1

#### Győri püspöki megye.

**Fraknó** (Sopronm.) róm. kath. osztálytanítói (tanítónői) állásra pályázat hirdettetik. Javadalom a községtől havi előleges részletekben 412 kor. a többi törvényszerűti államsegély, természetbeni lakás: két szoba, konyha és a szükséges mellékhelyiségek, kertilletmény helyett egy öl puha tűzifa házhoz szállítva. Kántoriakban jártasság előnyben részesülnek. Kötelességei díjlevél szerint. Választás *szept. 2-án* lesz. Kérvények főt. *Zaicz Béla* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 487—1

A **szili** (Sopronm.) róm. kath. fiúiskolához a jövő tanévre két helyettes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Az egyik helyettes fizetése 800 kor. butorozott szoba fűtés és takarítással, a másik helyettesé 800 korona és 240 kor. lakbér és esetleges háborús és ruhasegély államsegélyből. Pályázhatnak férfi- és nótanítók. Pályázati határidő *szept. 1.* *Horváth Lajos* c. kanonok plébános, iskolaszéki elnök. 470—1

**Császárfalui** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra *aug. 31-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: 5 hold 1130 □-öl szántó és legelő, 260 □-öl kert. 1/4 telkes gazdák-tól 1/6 pozs. mérő buza és 1/6 pozs. mérő rozs, 1/8 telkes gazdák-tól és 10 zsellértől 1/6 pozs. mérő rozs, összesen 10 mérő buza] és 14 mérő rozs; 26 kisházastól 1 kor., 124 kisházastól 54 fillér, 45 lakótól 22 fillér. 4 □-öl fa. Stóla és misék után a mult évben mintegy 450 kor. volt, mely összeg állandónak minősíthető. A községi pénztárból 395 10 kor. Temetőkaszási jog. A lakás szép és egészséges. Mely fönti dolgok 562 koronában vannak fölvéve, a többi államkiegészítés. Horváth nyelv szükséges. Személyes megjelenés kötelező illetve előnyös. Férfipályázó híján az állás a háború időtartamára növel fog betölteni ugyanazzal a javadalmazással. Szeptember elején megüresedik az osztálytanítónői állás is, mit a férfipályázók már előre figyelembe vehetnek. *Zoncsich Jakab*, plébános, iskolaszéki elnök. 471—1

A **lipóti** (Mosonm.) róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme egy butorozott szoba és 150 kor. lakbérpótlék. A községtől 612 kor., a többi államsegély. Pályázhatnak nők is. A megválasztott a kántorságban segédkezni köteles. Pályázati határidő *szept. 4.* Kérvények főt. *Láng Ernő* esperes ur címére Hédervár küldendők. *Az iskolaszék.* 537—1

A mosonmegyei **Levél** községbeli róm. kath. iskolaszék (tanítónk a budapesti gyógypedagógiumon nyerve alkalmazást) a megüresedett kántortanítói állásra *szept. 12.* határidővel pályázatot hirdet. Osztatlan népiskoláról van szó. Javadalom a hitközségtől 652 kor. és 10 hold szántóföld évi 321 kor. tiszta értékben számítva. Esetről esetre 3 hold az egyházi kegyúrtól. Stóla és egyéb mellékes. Szép nagy lakás. Államsegély. Vasúti állomás helyben. A német nyelv tudása szükséges. Csakis férfiak pályázatát kéri az iskolaszék. Cím: Róm. kath. plébániahivatal. 542—2

#### Kalocsai érseki megye.

Tanító, vagy tanítónő kerestetik báró **Hammerstein Richárd Sáripuszta** gazdaságára. Járandósága: 3 szobás lakás, 1 konyha, 1 kamra s mellékhelyiségekkel, s a fűtéshez fa és szén. A törvény által előírt kert és készpénz járandóságok. Ajánlatok alulirotnál adandók be. *Br. Hammerstein Richárd* urad. intézősége Sáripuszta, up. Babapuszta. 371—1

A jánoshalmi róm. kath. iskolaszék az elhalálozás folytán megüresedett egyik tanítói állomásra folyó évi aug. 30-ig pályázatot hirdet. Az állomás évi javadalma: 1. 800 kor. a község házi pénztárából havi előleges részletekben. 2. 1746/1000 hold szántóföld haszonélvezete adóteherrel. 3. 300 kor. lakáspénz. 4. 20 kor. kertilletmény. 5. 4 öl tűzifának hazaszállítása. 6. Az 1913. évi XVI. t. cikkben biztosított államsegély. A megválasztott tanító köteles az ismétlődő iskolában is külön díjazás nélkül tanítani és a bajavidéki róm. kath. Tanítóegyesületbe mindjárt az első évben belépni. A kellően felszerelt kérvények a jánoshalmi róm. kath. iskolaszékre címmezve az esperesi hivatalhoz Jánoshalmára (Bácsm) küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. 503—1

**Szond** (Bács-Bodrogm.) róm. kath. iskolaszéke pályázatot hirdet kántortanítói állásra aug. 30-ig. Választás szept. 14. Személyes megjelenés saját költségen előnyös. Az állás nov. 11-én foglalandó el. Kántortanítói jövedelem: 801-50 kor. készpénz, 25 kat. hold szántóföld élvezete adóteherrel, szabad lakás kerttel. (Ezen jövedelem fele kántori, fele tanítói, mint tanító államsegéllyel lép elő.) Tisztán kántori jövedelem: közel 6000 lélek után stóla, bucsúztatással Kötelessége Rendszabályok és helyi szokások szerint. Sokac és német nyelv ismerete szükséges. Csak hadmentes választható meg. Posta, vasut helyben. *Iskolaszéki elnök.* 529—1

**Küllödi** róm. kath. iskolaszék egy rendes és egy helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. A rendes tanító javadalma: törvényes fizetés község pénztárából fizetve, természetben lakás kerttel. A helyettes fizetése a tanítási hónapokra havi 150 kor. Határidő szept. 1. Kérvények a küllödi iskolaszékre főt. *Baszler István* esperes úrhoz Garára (Bácska) küldendők. Állások azonnal elfoglalandók. 512—1

#### Kassai egyházmegye.

A zemplénagárdi róm. kath. tanítónői állásra pályázat hirdetik. Fizetése a községtől 148 kor. a többi törvényszerű államsegély. Pályázati határidő aug. 31. Felszerelt kérvények *Lahocinski Adolf* plébános címére Nagytárkányba küldendők. 501—1

A fonyi (Abauj Tornam.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Javadalmazása: mint tanítónak a hitközségtől 600 □-öl (kataszt.) első osztályú szántóföld. A többi államsegéllyel a törvényes összegig kiegészítve. Mint kántornak: 10 kataszteri hold 1090 □-öl szintén első osztályú szántóföld. 2 kataszteri hold 531 □-öl rét. 518 □-öl adó alá nem eső terület. Régi nagy temető használata veteményes kert gyanánt. Párber a gazdaktól; minden telek után 1 véka rozs. 1/2 telek után 1/2 véka, 1/4 telek után 1/4 véka, összesen 4 köből rozs. Párber a zsellérektől, házankint 1 korona; összesen vagy 40 korona. A regézi hivatól 26 korona. A mogyoroskai hivatól 4-80 fill. Stóla jövedem vagy 80 kor. Mísealapítványi kamatokból 21 kor. Kegyurasági kegyépénz 42 kor. Failletmény a kegyurtól 10 bécsi öl tűzifa, vágatás és fuvarozás nélkül az erdőn. Ezekhez járul 3 szobából álló tisztességes lakás, konyha, kamra, istálló, házi kert és 300 □-öles példánykert használata. Kötelessége a mindennapi és ismétlődő iskolások tanítása és vezetése és az összes kántori teendők teljesítése. Az állás azonnal elfoglalandó. Férfitanítók hiányában orgonálni tudó nőtanítók is pályázhatnak ideiglenesen. A választás aug. 29-én lesz. Személyes megjelenés szükséges. A kérvények az iskolaszék címére küldendők. (Fony, Abauj-Tornam.) 481—1

**Füzernádaskai** róm. kath. iskolaszék rendes tanítónői állásra szept. 8-ig pályázatot hirdet. Fizetése törvényes. Szép kertilletmény, 2 hold szántóföld élvezete fizetésen kívül. Kérvények Felsőolcsvárra küldendők. 525—1

**Pányi** (Abaujm.) róm. kath. kántortanító helyettesítésére, míg orosz hadifogságból hazajön, tanítónő vagy óvónő kerestetik. Havi fizetése 80 kor. *Iskolaszék.* 538—1

#### Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A rézbányai róm. kath. elemi iskolához kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Fizetése rendes államsegéllyel, modern lakás veteményes és gyümölcsös kerttel. Német s esetleg román nyelv ismerete előnyös. Tanítónők is pályázhatnak Biztos megélhetését jóakaró emberek megkönnyítik. Pályázati határidő szept. 5-ike. A felszerelt kérvény benyújtandó *Ponner Antal* helybeli plébánoshoz. 519—1

#### Nyitrai püspöki megye.

A szeleci (Trencsénm., u. p. Vágszállás) róm. kath. egyház kántortanítói állásra szept. 8-ig pályázatot hirdet. Pályázhatnak okleveles férfi- és orgonálásban jártas nők is. Javadalma: 1. 100 kor. alapfizetés községtől. 2. 136 kor. tandíjkarptól. 3. 6 pozs. mérő szántóföld és két rét (jelenleg bérben.) 4. 1/2 telek után erdő és legelőilleték. 5. Gabona és stólailleték megváltva 116 koronában. 6. Törvényes fizetékiegészítés az államtól. 7. Jó lakás kerttel és gazdasági épületeivel. Kántortanítói fizetésbe be nem számítható püspöki segély (100 kor.), minisztránstársi díj (100 kor.) és más mellékjövödelem. Tót nyelv ismerete szükséges. Plébániahivatal, Szelec. 504—1

**Kelebény** (Trencsénm.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: törvényben megállapított illetmény. Pályázhatnak tót nyelvet beszélő okleveles tanítók vagy tanítónők. Pályázati határidő szept. 14. Felszerelt kérvények alulírott elnökhöz *Óbeszterce* (Trencsénm.) küldendők. *Szvittek János* iskolaszéki elnök. 479—2

A bogoszlói róm. kath. népiskola tanítói állására pályázat hirdetik. Fizetés törvényszerű. Lakás, kert. Tót nyelv ismerete szükséges. Határidő szept. 1. Plébániahivatal Bosác Trencsénm. 474—1

A predbosácskai róm. kath. két tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés törvényes. Lakás, kert. Tót nyelv ismerete szükséges. Házastársak, testvérek előnyben részesülnek. Határidő szept. 1. Plébániahivatal Bosác Trencsénm. 475—1

A polomavölgyi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés törvényes. Lakás, kert. Tót nyelv ismerete szükséges. Határidő szept. 1. Plébániahivatal Bosác Trencsénm. 476—1

A felsővadasi kántortanítói és pázsitosi tanítónői állást szept. 20-ig újra hirdetem. A kántortanításra orgonálásban jártas tanítónő is jelentkezheti, aki legalább a legszükségesebb alkalmakkor végzi egyházi teendőit. (Népn. 116.) *Májér Endre.* 536—1

A «Népnevelő» 14-ik számában közölt **borodnói** pályázat határideje szept. 16-ig meghosszabbítottat azzal, hogy nők is pályázhatnak. 534—2

A **szádecsei** (Trencsénm.) róm. kath. népiskolánál tanítónői állásra szept. 7-ig pályázat hirdetik. Javadalma törvényes. *Iskolaszéki elnök,* Demény. 548—1

A **széppataki** (Trencsénm.) róm. kath. ortodox iskola megüresedett tanítói állására pályázhatnak tót nyelvet jól bíró tanítónők szept. 15-ig. Plébániahivatal, Poroszka. 543—1

#### Pannonhalmi főapátság.

**Deáki-i** (Pozsonym.) róm. kath. iskolaszék aug. 31-ig pályázatot hirdet a bevonult tanítója helyettesítésére. Fizetése: 8 havi szorgalmi időre, havonként előleges részletekben 150 kor. butorozott szoba téli fűtéssel és 140 kor. lakbérpótlék. Pályázhatnak férfi-, nőtanítók, nyugalmazottak, esetleg óvónők is. Az állás szeptember elején elfoglalandó *Epölyi Mainrad* plébános. 499—1

#### Pécsi egyházmegye.

A **szakályi** II. sorszámu róm. kath. tanítói állásra szept. 1-iki határidővel pályázat hirdetik. Javadalma

az iskolafenntartó községtől egy szobából álló lakás tütéssel és takarítással, 600 kor. törzsfizetés, 40 kor. kertilletmény 120 kor. lakbérpótlék s megfelelő államsegély. Kötelme a háború alatt az első, ötödik és hatodik osztályúakat tanítani, ha férfi a kántorságban segédkezni, ha nő, kézi munkákat tanítani, pályázhatnak férfi- és nőtanítók is. *Kovács Antal* pápai kamarás plébános. 488—1

**Sütvenypusztai** róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra *szept. 6-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma: 1116 kor. készpénz, előlépés törvény szerint, 12 m<sup>2</sup> fa (84 kor. értékben) kétszobás lakás, kamara, konyha, padlás, pince, sertés és tyúköl, 400 négyszögöles kert, háborús segély címen a hercegi pénztárból évi 600 kor. A hercegi «Szabályzat» szerint fuvarok és napi díjak. Kötelességei: a hercegi «Szabályzat» és püspöki «Rendszabályokban» felsoroltak, továbbá a népösszeírás, gyermekék gyónásra való előkészítése és templomba vezetése, litániák tartása, az egyházmegyei tanítóegyesületbe belépni, szóval a tanító a püspöki «egyelmi szabályzat» alatt áll. Az állás *szept. 15-ig* elfoglalandó. Pályázhatnak nők is, folyamodványukat az iskolaszéki elnök címére Döbrököz-i (Tolnam.) plébániára küldjék. 530—1

A **mágocsi** róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett VI. sorszámú tanítói (tanítónői) állásra — a törvényben meghatározott fizetéssel és lakbérrel — pályázatot hirdetnek. Német nyelv kívánatos. Oklevéllel, születési, illetőségi és művelődési bizonyítványokkal felszerelt kérvények *szept. 7-ig* aulált iskolaszéki elnökhöz küldendők be. Választás *szept. 8-án* Kántoriakban jártas férfitanító előnyben részesül és ha segédkántornak megválasztják a kántoriakban való segédkezésért külön díjazást fog kapni. *Mágocs (Baranyam.) Halvax József* apát, esp.-plébános, isksz. elnök. 527—1

#### Rozsnyói püspöki megye.

A **svedleri** róm. kath. kincst. népiskolához a felső három osztály vezetése céljából az 1918/19. tanévre helyettes tanerő kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és butorozott szoba fűtéssel. Pályázhatnak tanítók tanítónők nemkülönbön okl. óvónők is. Határidő *szeptember 7-ig* Svedler (Szepesm.) *Iskolaszék.* 510—1

#### Szatmári egyházmegye.

A **kaplonyi** róm. kath. iskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Az állás javadalmazása a hitközségtől 2 szoba, konyha, kamra és konyhakert, készpénz 100 kor. Fizetéskiegészítés az államtól az 1913. évi XVI. t.-c. szerint. Kötelessége díjlelvélben részletezve. Pályázatok *szept. 1-ig Pesti Emmánuel* isksz. elnökhöz küldendők. Kaplony, u. p. Nagykároly. 515—1

Róm. kath. kántorsegédet keresek. Fizetés levélbeli megegyezés szerint. Életkor és családi állapotra vonatkozó adatok közlését kérem. Nyugdíjasok is pályázhatnak. *Munkács Róty János* róm. kath. orgonista. 509—1

#### Szepesi püspöki megye.

**Rózsahely** r. t. város (Liptóm.) róm. kath. iskolaszéke öt külutcai tanítói állásra okl. helyettest keres. Javadalmuk: 800 kor. államsegély, háborús és ruhabeszerezési segély. Tanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv bírása szükséges. *Iskolaszék.* 410—2

**Helivágása** (p. Nagyhársas, Szepesm.) róm. kath. iskolaszéke tót tannyelvű elemi iskolájához kántortanítói állásra határidőnélküli pályázatot hirdet. 454—2

**Jaszénica** község (Arvam.) róm. kath. elemi népiskola II. tanítónői (tanítói) állására *augusztus 31-iki* határrnapal pályázatot hirdetünk. Fizetés törvényszerű. Lakás természetben és 20 kor. kertilletmény. Tót nyelv ismerete megkívánatik. Kérvények hiánytalanul felszerelve a námesztói plébániahivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 440—1

A **mateóczi** (Szepesm.) róm. kath. iskolához helyettes

tanítói állásra *szept. 1-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése 800 kor. államsegély, egyszobás lakás. Tanítónők és óvónők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 514—1

A **krígi** filiálisbeli róm. kath. iskolaszék elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra *szept. 12-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: helyi forrásokból, nevezetesen 4 kat. hold 1427 □-ól egy tagban levő szántó és rét 16 m<sup>3</sup> puha hasábfá házhoz szállítva, 2 db. szarvasmarha legeltetési joga, a szántóföldek tavaszi felszántása, 9 hektoliter árpatermény, kis stólajövedelem és 251 kor. készpénzből összesen 461 kor., a többi államsegélyből. Természetbeni lakás 300 □-ölnyi kerttel és melléképületekkel. Tankötelesek száma 30 körül. Folyamodványok a szepesztótfalvi plébániahivatalhoz küldendők. Orgonáláshoz értő tanítónők is pályázhatnak. 532—1

Az **ólublói** (Szepesm.) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet a megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés törvényes, államsegéllyel, 300 kor. lakbér és stóla. Felszerelt kérvények, valamint a katonai viszonyt igazoló iratok *szept. 6-ig* az iskolaszék címére küldendők. Tót nyelv ismerete szükséges. Személyes megjelenés önköltségen előnyös. Az állás *szept. 15-én* elfoglalandó. 546—1

A **szepesmindszenti** róm. kath. helyettes tanítói állásra az 1918—19. tanévre *szept. 16-ra* pályázat hirdettetik. Fizetése havi 100 kor. és egy szoba fűtéssel. Nőtanítók is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszék.* Szepesmindszent, posta helyben. 541—1

#### Szombathelyi egyházmegye.

A **felsőmaráczai** róm. kath. iskolaszék az ottani két-tanerős iskolánál (ilia) az elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma természetben: 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hold 1600 □-ól szántó 133-47 koronára értékelve; 30 hl gabona 606-92 korára értékelve; továbbá 2 szoba, konyha és konyhakert. Készpénzben: hitközségtől 284 kor. Tandíj 280 kor. eddig az államtól fizetve. Orgonálásban jártasok előnyben részesülnek. Kérvények *aug. 31-ig Horváth József* esperes, iskolaszéki elnökhöz Iváncz (Vasm.) küldendők. 494—1

A **barátfalvai** (posta Sentelek, Vasm.) róm. kath. tanítónői állásra *szept. 8-ig* pályázat hirdettetik. Fizetés: szabályszerű lakás némi butorozással, 100 kor. a hitközségtől, a többi államsegély. Kertilletmény 20 kor. Fára is számíthat. Kötelességek: az I—II. osztály tanítása s a kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni, amiért is orgonálásban jártasok előnyben részesülnek. *Iskolaszék.* 493—1

A **porpáci** róm. kath. iskolaszék lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: az 1893. javadalmi jegyzőkönyv szerint a hitközségtől. 1. Törvényszerű lakás kerttel 260 kor. 2. 575 □-ól rét, 5 kat. hold és 1000 □-ól szántó 132 kor. 3. A szántóföld 3 szori szántása, boronálása és trágyakihoradás értéke 110 kor. 4. Szabad legeltetés sertések részére, 17 kor. 5. Két temető használata 30 korona. 6. Fapénz 16 kor. 7. Községi vagy egyéb pénztárból 117-60 kor. 8. Karcgabona átlag 185 liter buza és ugyanannyi rozs 54 kor. 9. Stóla 5-40 kor. 10. Államsegély tandíjváltás címén 282 kor. 11. A többi államsegély. A kérvények benyújtásának határideje és egyúttal a választás *szept. 8-án* délután 3 órakor leend. Csak férfitanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyös, de nem díjaztatik. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények plébániahivatal Bögöt, (u. p. Porpác, Vasm.) küldendők. 484—1

A **kemesszentpéteri** róm. kath. iskolához a jövő tanévre egy helyettes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése havi 150 kor., egy butorozott szoba téli fűtéssel. Pályázhatnak okl. férfi- és nőtanítók és okl. óvónők. Kérvények *szept. 15-ig* az iskolaszék elnökehez küldendők. *Iskolaszék.* 521—1

**Felsőszénégető** (Vasm.) községben a róm. kath. iskolaszék egy kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jöve-

delme természetben: 6 hold 866 ööl szántóföld és rét haszonélvezete, 250 liter buza, 150 liter rozs, 250 liter zab és 2 öl kemény tűzifa. A többi készpénz részint a hitközségtől, részint államsegélyből. Kántori teendőkben jártas tanítónok is pályázhatnak. Kérvények *szept. 20-ig* az iskolaszéki elnök címére küldendők. 533—1

Pályázat a **máriafalvai** (Vasm.) róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalma jegyzőkönyv szerint: Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló, pajta, sertés ól) és konyhakert. 6 hold 832 ööl szántóföld, 1 hold 149 ööl rét, 1 hold 602 ööl legelő, erdőhaszonélvezet 42 kor. felvéve összesen 100 kor. értékben. 5 bécsi öl tűzifa házhoz szállítva 90 kor. értékben. Készpénzben 418 kor. Kántoriakból körülbelül 250 kor. A többi államsegély. Német nyelv ismerete okvetlenül szükséges. Kérvények a máriafalvai plébániahivatalhoz *szept. hó 15-ig* nyújtandók be. Választás *szept. 22-én* délelőtt 11 óraker személyes megjelenés előnyös, de nem díjaztatik. Állás azonnal elfoglalandó. A hitközség hajlandó megegyezés folytán a kántortanítódíját jóval emelni. 531—1

A **pörgölényi** (Vasm.) róm. kath. iskolaszéki *szept. 10-ig* kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma kétszobás lakás, konyha, kamra, gazdasági épületek, 4 hold 1147 ööl szántóföld csak 20 koronára számítva, 26 mérő gabona részben buza, részben rozs 178 14 kor., 25 m<sup>3</sup> puhafa házhoz szállítva. Készpénz a hitközségtől 624-96 kor., stóla 80 kor., tényleg 200 kor. körül. Többi államsegély. Ezenkívül fizetésbe be nem számított kántori személyi pótlék címén a hitközség még megajánl 7 mérő buzát. Pályázatok a pörgölényi róm. kath. plébániahivatalhoz. 544—1

A **vaskomjádi** (Vasm.) róm. kath. iskolához a tanító helyettesítésére okl. tanító vagy tanítónő, vagy okl. óvónő keresztek. Lakás egy szoba és konyha. Fizetés havi 100 kor. A német nyelv ismerete szükséges. Kellően felszerelt kérvények az iskolaszékhez küldendők Vaskomjára. Határidő *szept. 8.* 540—2

### Váci egyházmegye.

**Ecséri** (pest mellett) róm. kath. iskolaszék férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes javadalom a községtől és államsegélyből. 20 kor. kertilletmény, természetbeni lakás. Kötelessége mindennapi és gazdasági ismétlő iskolákban tanítani, kántoriakban segíteni. Pályázat *szept. 7-ig* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 483—1

**Tápiógyörgye** (Pestm.) róm. kath. iskolájához helyettes keresünk. Fizetése törvényes, háborús segélyekért folyamodunk, azok folyósításáig havi 250 korona előlegezve. Tanítónok előnyben. Választás *szeptember 8.* *Iskolaszék.* 513—1

**Kocsér** két tanyai iskolájához helyettes tanerőt keres. Havi 150 kor., lakás, téli fűtőanyag. Határidő *szept. 15.* *Iskolaszék.* 539—1

### Veszprémi egyházmegye.

A **zalabéri** róm. kath. iskolánál egyik tanító hadbavonulása következtében egy helyettes tanítói állás betöltendő. Fizetése törvény szerinti államsegély, butorozott szoba és fűtésre fa helyett 120 kor. Kérvények a plébániahivatalra küldendők. Pályázati határidő *szeptember 15.* 506—1

**Zalaszentlászlói** róm. kath. iskolaszék osztálytanítónói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: községtől 100 kor., a többi államsegély, kertilletmény helyett 1 öl tűzifa. Megfelelő lakás nincs, helyette a törvényes lakbér. Pályázati határidő *aug. 31.* A megválasztott tartozik a «Gondviselés» c. nyugdíjintézetnek tagja lenni. Kérvények a zalaszentlászlói plébániahivatalhoz küldendők. *Tánczos Kálmán* iskolaszéki elnök. 489—1

A **szőládi** kántortanítói állásra hadbavonulás miatt helyettes keresztek. Fizetése: 1800 kor. 2 öl fa, butoro-

zott szoba s konyha. Kántoriakban nem jártas nők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* Szőlád. (Somogy.) 485—1

A **balatonszemesei** osztálytanítói állásra hadbavonulás miatt helyettes keresztek. Fizetése havi 80 kor. lakás. Háborús segély. Magántanulók után havi 300 kor. Balatonszemesei iskolaszék. Somogy. Nők is pályázhatnak. 486—1

A **fehéregyházi** fiókköztség róm. kath. iskolájához kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma és kötelességi díjlevél szerint. Pályázatok *szeptember elsejéig* küldendők be. Választás szeptember 8. Az állás október elsején foglalandó el. *Szántó László* plébános, Somogy-sámson. 508—1

A **sármelléki** róm. kath. osztálytanítói állásra *szept. 2-ig* pályázat hirdetetik. Törvényes fizetés, 600 kor. a községi pénztárából, többi államsegély. Lakás és kert természetben. *Iskolaszék.* 480—3

Az **ecsi** (Veszprém.) róm. kath. uradalmi osztaltan isk. tanítónói állásra *szept. 8-ig* pályázat hirdetetik. Törvényes fizetés, kétszobás lakás, konyha, kamara és szabad fűtés. Kötelességi díjlevél szerint. Az állás *szept. 23-án* elfoglalandó. Kérvények nmélt. *gróf Festetics Pál* v. b. t. tanácsos úrhoz Dégre (Veszprém.) küldendők. 520—1

**Rezi** nagyköztség (Keszthely és Hévíz szomszédságában) róm. kath. iskolaszéke helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Havi fizetés 100 kor., esetleges háborús segélyek. Pályázhatnak tanítók vagy tanítónok. Választás *szept. 4-én.* *Iskolaszék.* 547—1

**Nagylévárdi** (Pozsonym.) internátussal kapcsolatos róm. kath. zárdai polg. leányiskolába jelentkező növendékek a jövő tanévre 130 kor. eltartási és 10 kor. mosási díj mellett felvétetnek. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a «Hubertinum» leánynevelő-intézet főnöknője. 370—1

Kitünő kántori oklevéllel bíró, kellemes bariton hangú, 27 éves nőtlen segédszolgálatos tanító, hol jövőjét megállapíthatja, tanítói v. kántortanítói állást keres. Ajánlatokat: *Taky Gyula* esztergomi karnagy címére kéri. 400—3

**Polgári tanítónőképző Pozsonyban.** Az illetékes főhatóságok jogosításával a Sz. Orsolya rendű apácáknál Pozsonyban negyedszázad óta működő elemi tanítónőképző fölé most polgári tanítónőképzőt is szerveznek. *Az új intézet 1918. szeptember elején megnyílik.* A tanterület nagyjából a pozsonyi Erzsébet tudományegyetem bölcsészeti karának nyilvános rendes tanáraiból és a pozsonyi állami és királyi középiskolák tanárai közül fog állani. A belső szervezés lehetőleg a budapesti állami Erzsébet nőiskola mintája után fog indulni. Jelentkezni lehet a polgári tanítónőképző-intézet igazgatóságánál. Pozsony Sz. Orsolya zárdá. 430—1

**Okleveles tanítónő helyettesítést vállal.** Ajánlatok «Pest közelében» címre kér e lap kiadóhivatalába. 505—1

Éppen most jelent meg!

## A Legújabb Tananyagbeosztás.

Belenyomtatva a felekezeti iskolákat is kötelező teljes miniszteri tanmenet heti beosztásban (az új tantárgyak is.) I—VI. oszt. Majdnem ugyanannyi tiszta hely van hagyva a finom írópapíron készült füzetben a hittani, felekezeti olvasókönyvi tananyag és az ú. n. «helyi bővítések» beleírására. Ára: 6 kor. Megrendelhető: *Vadaj József* ig.-tan. címén Nagyváradon (Körös u. 43.) Két pótfüzet is van. 1. Az összes Új órarendek 3 kor. 2. A gazdasági és általános ismétlő isk. **Tananyagbeosztása** 3 korona. 425—4

**Már mindenki könyörög a békéért!**

E könyörgések végzéséhez használjuk a  
**Cséplő István** lelkész által szerkesztett,  
gyönyörű imákat tartalmazó

**Béke imádságos könyvet.**

A 128 oldalas kedvelt imakönyv, csinos ke-  
ménytáblás kötésben **3 korona.**

Tömeges megrendelésnél folyószámlára is  
20% kedvezményt nyújtunk.

Ugyanezen alkalomra ajánljuk a

**„Prosby za Pokoj“**

imakönyvet is. (Béke imakönyv tót nyelven.)

Ez ugyancsak keménytáblás kötésben **3 kor.**

Tömeges megrendelésnél folyószámlára is  
20% engedménnyel szállítjuk.

**RÓZSA KÁLMÁN ÉS NEJE**

könyvkiadó r. t., mint a Szent-István-  
Társulat testvérvállalata.

**HEGEDŰK.**

Különböző csoportokban: **Straduari, Ruggeri, Maggini, Guarneri, Amati, Bergonci, Grancino, Pandolfi, Balestrieri, Gagliano, Gobbetti, Guadagnini, Storioni, Testori, Steiner, Thier** mesterek után kivitel szerint teljes felszereléssel és pedig: **Vonó. Álltartó. Hangtompító. Hangolósíp. Gyanta. Hurokhuzatok 3E, 2A, 2D, 1/G. Nyereg és tok. Hegedű formában I. csoport 20 kor., II. csop. 28., III. csop. 30., IV. csop. 36., V. csop. 40., VI. csop. 44., VII. csop. 50., VIII. csop. 56., IX. csop. 60., X. csop. 70., XI. csop. 80., XII. csop. 90.** Legfinomabb kivitelben 100 kor.-tól feljebb szállítja

**STOWASSER** cs. és királyi udv. szállító.**Az ország legnagyobb hangszergyára**

vonós és fuvós hangszerekben.

**BUDAPEST II., Lánchid-u. 5.**

Ajánlja továbbá az általánosan elismert elsőrendű  
leghibesebb harmonium-gyártmányokat

Arjegyzék bármely hangszerről ingyen küldetik.

**Legrégibb cég. Alapítatott 1770.**

Most jelent meg!

**A magyar nemzet története**

osztott (városi) népiskolák számára. Irta: MÉZES JÁNOS. Ára 1.40 K.

U. a. osztatlan népiskolák számára. Ára 1.— K.

Az első népiskolai történelemkönyv, mely az állampolgárnevelés fontos céljának elérésére a magyarországi nemzetiségek történetével is foglalkozik a leghitelesebb és új kútforrások nyomán.

Mutatványszámokat bevezetés céljából szívesen küld a

**Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala**

Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám.